

Enciclica patriarhiei ecumenice, 1920,

„către Bisericile lui Hristos de pretutindeni”¹

*„...iubiți-vă unul pe altul, din toată inima, cu toată stăruința”
1 Petru 1,22*

Biserica noastră susține că apropierea dintre nenumăratele Biserici Creștine și înfrățirea dintre ele nu este exclusă de diferențele doctrinare care există între ele. În opinia noastră o asemenea apropiere este chiar de dorit și necesară. Aceasta este folositoare din multe puncte de vedere pentru interesul real al fiecărei Biserici în parte și a întregului Trup creștin, și de asemenea pentru pregătirea și înaintarea spre acea unitate binecuvântată care va fi completată în viitor în acord cu voia Domnului. De aceea, considerăm că timpul prezent este cel mai favorabil pentru a duce mai departe această importantă problemă și pentru a o studia împreună.

Chiar dacă în acest caz, din pricina vechilor prejucții, practici și pretenții, dificultățile care au primejduit adesea încercările de unire în trecut pot apare ori pot fi crescute iar, cu toate acestea, în viziunea noastră, din moment ce suntem preocupați în acest stadiu inițial numai de contacte și apropieri, aceste dificultăți sunt de o importanță minoră. Dacă există voință și intenție bună, ele nu pot și nu ar trebui să creeze un obstacol de neînlăturat.

De aceea, considerând un asemenea obstacol ca ne posibil și neavenit, mai ales în viziunea plină de speranță a „Ligii Națiunilor”, riscăm să exprimăm mai jos, pe scurt, gândurile noastre și părerea noastră privind modul în care înțelegem această apropiere și contact și cum considerăm ca aceasta să se realizeze; cu responsabilitate cerem și invităm judecățile și opiniile celorlalte Biserici surori din Est și a venerabilelor Biserici creștine din Vest și de oriunde din lume.

Credem că următoarele două măsuri, vor contribui într-o mare măsură la apropierea care este atât de mult de dorit și care ar fi atât de folositoare, și credem că ambele vor fi pline de succes și vor aduce folos.

Mai întâi, considerăm ca necesară și indispensabilă înlăturarea și abolirea tuturor neînțelegerilor și amărăciunilor reciproce dintre diferitele Biserici care apar din tendința unora dintre ele de a muri și a converti la propria confesiune adepții altor confesiuni. Aceasta pentru că nimeni nu poate ignora ceea ce, din nefericire și azi se întâmplă în multe locuri, tulburând pacea internă a Bisericilor, mai ales în Est. Multe tulburări și suferințe sunt cauzate de alți creștini stârnindu-se mare mânie și dușmănie, cu rezultate atât de ne semnificative, prin această tendință a unora de a face prozeliti și a muri membrii altor confesiuni creștine.

După această esențială „restabilire” a sincerității și a încrederii între Biserici, considerăm, în al doilea rând că, mai presus de toate, dragostea ar trebui să înflăcăreze și să întărească Bisericile, astfel încât ele ar trebui să nu se mai considere unele pe altele ca străine și externe, ci

¹ Text preluat din *Orthodox vision of ecumenism - Statements, messages and reports on the ecumenical movement 1902-1992*; 1994 WCC Publications, World Council of Churches, Switzerland.

ca înrudite și ca fiind parte a aceleiași case a lui Hristos și „împreună moștenitoare și mădulare ale aceluiași trup și împreună părtași ai făgăduinței lui Dumnezeu în Hristos Iisus” (Efeseni 3, 6).

Pentru că, dacă diferitele Biserici sunt inspirate de dragoste și o plasează înainte de orice altceva în judecata lor despre alte Biserici și în relațiile lor cu ele, în locul creșterii și răspândirii disensiunilor existente, ele vor fi în stare să reducă și să diminueze aceste disensiuni.

Prin arătarea unui drept interes frățesc în ceea ce privește condiția, bunăstarea și stabilitatea celorlalte Biserici; prin disponibilitatea de a arăta interes față de ceea ce se întâmplă în acele Biserici și de a dobândi o mai bună cunoaștere a lor și prin bunăvoința prietenească de a oferi sprijin și ajutor reciproc, multe lucruri bune vor fi câștigate pentru slava și folosul tuturor și a trupului creștin. După părerea noastră, o asemenea prietenie și o dispoziție primitoare a Bisericilor între ele, poate fi arătată și demonstrată în particular în următoarele moduri:

- a) prin acceptarea unui calendar uniform pentru celebrarea marilor sărbători creștine în același timp de către toate Bisericile;
- b) prin schimbul de scrisori frățești, cu ocazia marilor sărbători ale anului bisericesc, așa cum se obișnuiește și cu alte ocazii excepționale;
- c) prin relații strânse de prietenie între reprezentanții Bisericilor de oriunde ar fi ei.
- d) Prin relații de prietenie între școlile teologice și profesorii de teologie; prin schimburile de păreri teologice și eclesiastice și a altor lucrări publicate în fiecare Biserică;
- e) Prin schimbul de studenți pentru o mai completă pregătire între seminariile diferitelor Biserici;
- f) Prin convocarea conferințelor pan-creștine pentru a examina întrebări de interes comun pentru toate bisericile;
- g) Prin studiul istoric imparțial și adâncit al diferențelor doctrinare atât prin seminarii și cărți;
- h) Prin respectul reciproc pentru obiceiurile și practicile din diferite Biserici;
- i) Prin permiterea folosirii reciproce în comun, a capelelor și a cimitirelor pentru funerariile și înmormântările credincioșilor altor confesiuni care mor în pământ străin;
- j) Prin deciderea chestiunii despre căsătoriile mixte între confesiuni;
- k) În ultimul rând prin asistența mutuală din toată inima pentru biserici în străduința lor pentru propășire religioasă, caritate, etc.;

Un astfel de contact sincer și apropiat între Biserici, va fi din ce în ce mai folositor și profitabil pentru întregul trup al Bisericii, căci nenumăratele pericole amenință nu numai o anume Biserică, ci pe toate. Aceste pericole atacă chiar temelia credinței creștine și esența vieții și societății creștine. Pentru că groaznicul război mondial care tocmai a luat sfârșit, a adus la lumină multe simptome nesănătoase din viața popoarelor creștine și a descoperit adesea marea lipsă de respect chiar și pentru principiile elementare ale dreptății și carității. Astfel aceasta înrăutățește starea rănilor deja existente și deschide altele noi și de o mult mai materială natură, care cere atenția și grija tuturor Bisericilor. Alcoolismul, care crește în fiecare zi; sporirea luxului inutil sub pretextul îmbunătățirii vieții și a înveselirii ei; voluptatea și plăcerea cu greu acoperite de cloaca libertății și indecenței din literatură, pictură, teatru și din muzică, sub respectabilul nume al dezvoltării bunului gust și a cultivării artei fine; zeificarea bogoției și contestarea înaltelor idealuri; toate acestea și altele asemenea, întrucât amenință însăși esența societății creștine sunt de asemenea probleme actuale cerând și într-adevăr necesitând studiul și cooperarea comună de către Bisericile creștine.

În cele din urmă, este datoria Bisericilor care poartă numele sfânt al lui Hristos să nu mai uite și să nu mai neglijeze nici o dată nouă și marea poruncă a iubirii. Nici nu mai trebuie să continue să cadă cerșind milă în urma autorităților politice, care, aplicând cu adevărat spiritul Evangheliei și al învățăturii lui Hristos, deja au alcătuit sub fericite auspicii așa numita Lgă a Națiunilor cu scopul de a apăra și cultiva caritatea și înțelegerea între popoare.

Pentru toate aceste motive, fiind noi înșine convinși de necesitatea stabilirii unui contact și a unei ligi (frății) între Biserici și crezând că celelalte Biserici împărtășesc convingerea noastră ca și participanți, cel puțin ca început, le cerem tuturor să ne trimită, ca răspuns, o decizie cu gândurile și părerea lor în această problemă, astfel încât, după ce s-a ajuns la acordul și rezoluția

comune, să putem purcede împreună la realizarea ei, și astfel „grăind adevărul în iubire, să creștem întru toate pentru El, Care este capul – Hristos. Din El, tot trupul bine alcătuit și bine-încheiat prin toate legăturile care și dau tărie, își săvârșește creșterea, potrivit lucrării măsurate fiecăruia din mădulare, și ne zidește întru dragoste (Efeseni 4, 15-16)

Ianuarie, anul de grație, 1920

Patriarhia Constantinopolului

*trad. Pr.conf.univ.dr. Aurel Pavel
Facultatea de Teologie Ortodoxă din Sibiu*